

Blik op Boijl

1940 - 1945

Meile Wijnalda 1911 - 1945

Zo op het oog lijkt het dat Boijl weinig te lijden heeft gehad tijdens de tweede wereldoorlog. Er woonden maar weinig mensen met een Joodse achtergrond en er vielen geen bommen, hooguit wat afgestoten brandende vliegtuigtanks. Er kwam wel krapte maar geen hongersnood. Goederen werden wél schaarser. (Menigeen mestte een varken in een afgelegen hok 'voor eigen gebruik').

Toch speelde er veel meer achter de voordeuren.

Toen Duitsland in eigen land gebrek kreeg aan mankracht werden steeds meer jonge mannen uit de bezette gebieden opgeroepen om voor hun te gaan werken. Veel mensen namen risico en boden onderdak aan een of meerdere onderduikers.

De politie was tot eind 1942 gemeentepolitie daarna werd het staatspolitie. In Boijl waren twee agenten gestationeerd.

Meile Wijnalda, postcommandant werd op last van de Duitsers in 1943 overgeplaatst van Munnekeburen naar Boijl. Hij woonde met zijn gezin tegenover de school op nr. 101 en wachtmeester Jaap Vinke kwam ook in mei 1943. Hij woonde op Boijlerweg nr. 120.

Boven het Doldersumseveld werden wapens gedropt voor het verzet en die werden via de boerderij van ten Oever (nu Hoeve Boschoord)

verder verspreid. Niet iedereen kon met wapens omgaan en Wijnalda en Vinke gaven wapeninstructies en schietlessen. Dit gebeurde in een loods in de Doldersumse bossen ten noorden van de Huenderweg 'ergens' bij de grote heide. Ook begeleidden de beide agenten soms Joden van elders naar een onderduikadres.

Wijnalda en Vinke zien tijdens hun werk bij de tramhalte bij café Otter een groot houten hondenhok staan, klaar voor verzending. Bij nadere inspectie blijkt dat binnenin maar plek is voor een heel klein hondje.....! De wanden zijn dubbel en gevuld met gedroogd vlees, spek en boter. Ze zien dat de afzender F van de Woude is. De agenten nemen de kist met zwarte handel in beslag die daarna vernietigd wordt. Dit komt hun beiden duur te staan! Wijnalda moet het met zijn leven bekopen en Vinke ontsnapt op het nippertje.

Toen politiemensen van de Woude verhoorden over de verzending van zijn hondenhok bekende hij tenslotte. Wijnalda en Vinke wisten toen nog niet dat hij een foute Nederlander was en goede connecties met de SD in Steenwijk had. (Hij zou na de oorlog veroordeeld worden tot 8 jaar gevangenisstraf).

Op 16 december 1944 al vroeg, komen zes SD ers en twee rexisten (in burger geklede beulen) naar v.d. Woude in het Oosterse veld met de bedoeling Wijnalda en Vinke te arresteren. Ze willen weten waar de beide politiemensen wonen. Van de Woude stuurt iemand naar Jan van Olphen die hem vaak helpt slachten. Die komt en denkt dat er geslacht moet worden maar de SD beveelt hem de woning van Wijnalda aan te wijzen.

De dag er voor, 15 december 's avonds laat meldde een man zich bij Wijnalda dat zijn fiets gestolen was. In goed overleg wordt besloten dit de volgende dag af te handelen.

Als Wijnalda 's morgens vroeg hoort roepen denkt hij dat het hierom gaat, doet boven het slaapkamerraam open en ziet dat zijn huis omsingeld is door Duitsers. Verzet heeft geen zin want hij en

zijn vrouw Anna hebben ook nog eens drie onderduikers in huis. Door een toeval, als baby Aafke begint te huilen doorzoeken ze haar slaapkamer niet en de drie onderduikers die daar onder in de bedstee verscholen zitten, vinden ze niet. Wijnalda moet mee om aan te wijzen waar Vinke woont. Er is echter een code afspraak met de echtgenotes van de agenten.

Komt iemand onverwachts aan de deur die ze niet vertrouwen is het antwoord: 'Mijn man is niet thuis, hij is in het veld'. Vinke hoort dit en kan net op tijd zijn schuilplaats bereiken. Die is buiten onder het hondenhok waar hij binnen vanuit zijn huis kan komen.

De SD ers gaan terug naar Steenwijk en Wijnalda moet vóór de twee bewapende rexisten uit fietsen naar de beruchte gevangenis Crackstate in Heerenveen. (Foppe Hoogeveen raakt hierdoor een fiets kwijt die hij Wijnalda de dag ervoor leende omdat de fiets van de opperwachtmeester een lekke band had.)

Ook dokter Verdenius uit Noordwolde zit dan gevangen in Crackstate. Hij is de spil van de verzetsgroep, weet heel veel en maakt er zelf een einde aan zijn leven.

Wijnalda wordt 23 februari 1945 ernstig verzwakt, overgebracht naar kamp Amersfoort en gaat 16 maart op transport naar Neuengamme ten zuiden van Hamburg. Zijn dochter Aafke wordt dan juist 1 jaar en zoon Douwe is 7 jaar oud.

Hun vader overlijdt 9 april 1945 tijdens een transport per vrachtauto's vermoedelijk naar Sandborstel of Bergen Belsen. Op de pont over de Elbe wordt moedwillig de laatste van de 4 vrachtauto's (met de meest verzwakten waar ook Wijnalda in zit) in de rivier geschoven.

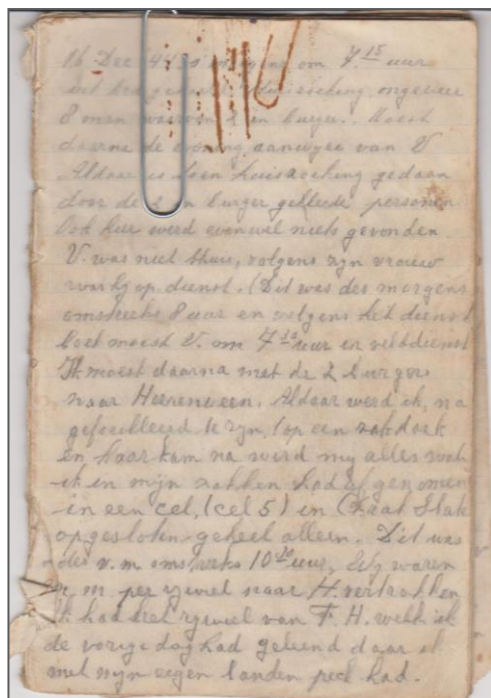
Alle inzittenden verdrinken.

Direct na de oorlog vinden de Engelsen in Duitsland in een wagon kleding, die toebehoorde aan gevangenen van KZ Neuengamme. In een politie-uniform zit een aantekenboekje en een stompje potlood. Via het Rode Kuis achterhalen ze het adres van mevrouw Wijnalda. De met potlood geschreven aantekeningen van haar man zijn vrij uitgebreid en bestaan uit meerdere pagina's.

Pas in 1950 krijgt mevrouw Wijnalda een officieel schrijven van het Ministerie dat haar man 9 april 1945 om het leven is gekomen.

Zoon Douwe, die tot zijn pensionering bij de gemeentepolitie als adjudant -F- in Heerenveen werkt, gaat door de jaren heen op zoek naar het ware verhaal over zijn vader. Hij hoort het verhaal persoonlijk van Vinke en heeft later ook contact met mede gevangenen van zijn vader, die het wél overleefd hebben. Samen met zus Aafke bezoekt hij meerdere malen het voormalige concentratiekamp Neuengamme.

Meile Wijnalda is opgenomen in de ere galerij van het Fries Verzetsmuseum in Leeuwarden waar alle overleden verzetsmensen uit Friesland op een persoonlijke zuil staan afgebeeld.

bron: Douwe Wijnalda.

namens Archiefgroep Boijl
Jellie Menger